

ESD-SIC bv

ESD-SIC bv, Postbus 127, 9930 AC DELFZIJL

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Financiën
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Uw contactpersoon

Ons kenmerk

Tel. - doorkiesnummer

E-mail

Datum

J. Demmink/ K. Mulder

206

jdemmink@esd-sic.nl
kmulder@esd-sic.nl

21 augustus 2018

Betreft: Zienswijze ESD-SIC op de internetconsultatie 'Wet minimum CO₂-prijs elektriciteitsopwekking'

Excellenties,

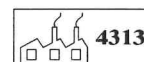
Recentelijk is de consultatie opengesteld over het Voorstel Wet minimum CO₂-prijs elektriciteitsopwekking. Dit voorstel ziet op de instelling van een minimum CO₂-prijs voor elektriciteitsopwekking door ETS-bedrijven. Middels deze zienswijze wil ESD-SIC ("ESD") haar visie op dit voorstel kenbaar maken en een aantal kritische opmerkingen maken.

1 Algemene opmerkingen

1. Onlangs is in Europa overeenstemming bereikt over het energie- en klimaatpakket voor de periode 2021-2030. Geconcludeerd kan worden dat Europa de CO₂-reductie centraal heeft gesteld, in plaats van drie conflicterende doelen (CO₂-reductie, hernieuwbaar en energiebesparing). Voor het belangrijkste deel zal het ETS zorgen voor de CO₂-reductie en het behalen van de CO₂-reductiedoelen voor 2030 door de werking van het systeem.
2. Het aantal beschikbaar rechten is sterk gereduceerd, de criteria voor carbon leakage zijn aangescherpt en de instellingen van een MSR en het Innovatie Fund zullen ertoe leiden dat de markt beter gaat werken en er door de marktwerking een prijs ontstaat die recht doet aan de reductieopgave en dat de reductie-doelstelling in 2030 gehaald gaat worden.
3. Er lijkt geleerd te zijn van het beleid tot 2020 waarin aparte doelen, en de daardoor geïntroduceerde nationale subsidiesystemen, de effectiviteit van het ETS ondermijnden. Echter, met het voorstel voor een minimum CO₂-prijs, wordt toch weer ingegrepen in het ETS met alle gevolgen van dien. Bovendien lijkt hiermee een hogere CO₂-prijs een doel op zich te zijn, alsof het draait om zo hoog mogelijke kosten te maken voor het reduceren van CO₂-emissies. Het gaat om het reduceren van CO₂-emissies, wat werksteltigt wordt door het plafond. In een werkend ETS, hetgeen nu gaat gebeuren door alle aanpassingen die worden doorgevoerd, zou het niet uit moeten maken wat de prijs is. Sterker nog, hoe lager deze

ESD-SIC bv
Kloosterlaan 11-13
9936 TE FARMSUM
Tel. +31 596 637 222
Fax +31 596 610 738
Website www.esd-sic.nl
E-mail info@esd-sic.nl
KvK nr. 02320474 Groningen

is, hoe beter, aangezien dit impliceert dat CO₂-emissies goedkoper gereduceerd kunnen worden. Ook vanuit dit oogpunt is het instellen van een minimum ETS-prijs onlogisch en ongewenst.

2 Beoogde doelstelling en gevolgen volgens rapport Frontier

4. Daarnaast blijkt uit recent onderzoek van Frontier dat het instellen van een minimum CO₂-prijs, samen met het verbod op kolen voor energieopwekking, een (netto) negatief effect heeft op de emissies op Europees niveau.¹ De studie laat namelijk zien dat, gekeken naar het effect op EU-niveau, enkel een verbod op kolen zorgt voor een reductie van 8 Mton CO₂, waar een bijkomende minimum CO₂-prijs dit resultaat vermindert en maar 4 Mton reductie bewerkstelligt. De instelling van een minimumprijs geeft namelijk een verhoging van de import van elektriciteit dat elders (anders dan Nederland) met meer uitstoot is opgewekt. Hierbij moet direct opgemerkt worden dat ons inziens er helemaal geen reductie plaatsvindt door het treffen van nationale maatregelen door het waterbedeffect: de reductie die hier wordt gehaald wordt elders in de EU weer benut om emissies goedkoop te laten stijgen.
5. Gezien de uitkomsten van het Frontier-rapport is het wetsvoorstel onwenselijk en op zijn minst opmerkelijk te noemen. Het wetsvoorstel is namelijk opgesteld met als doel te bewerkstelligen dat er emissiereductie behaald wordt, maar het Frontier-rapport laat zien dat een minimum CO₂-prijs (in combinatie met een verbod op kolen) een averechts effect heeft.

3 Gevolg voorstel voor (mondiale) concurrentiepositie Nederland

6. Voorts ziet het wetsvoorstel op alle elektriciteitsproductie van ETS-bedrijven. Zij krijgen bij invoering van de minimum CO₂-prijs te maken met kosten die andere concurrenten, Europees dan wel niet-Europees, niet hebben. De instelling van een minimum CO₂-prijs, in combinatie met een verbod op kolen, zorgt namelijk voor een stijging van de elektriciteitsprijzen in 2030 met €2,90/MWh (oftewel 6% stijging ten opzichte van het basisscenario dat enkel ziet op invoering van een verbod op kolen).² In het licht van de al gigantische kosten door de energietransitie, heeft het voorstel een extra nadelig effect op de Nederlandse concurrentiepositie. Energie-intensieve bedrijven, zoals ESD, ondervinden enorme gevolgen van kleine prijsstijgingen en kunnen deze niet doorrekenen waardoor de concurrentiepositie verslechtert met alle gevolgen van dien.

4 Borging belang carbon leakage industrie

7. Bovengenoemde argumenten bepleiten waarom het wetsvoorstel niet doorgevoerd moet worden. Het Frontier rapport, en anderen, stellen dat als een minimum CO₂-prijs ingevoerd zou worden, dit effectiever zou zijn door het regionaal/Europees in te voeren. Het Frontier rapport toont aan dat een dergelijke minimumprijs enkel effect heeft op zowel het klimaat als de Nederlandse economie en energievoorzieningszekerheid, wanneer dit wordt ingevoerd op Europees niveau of met buurlanden waarmee veel elektriciteit wordt uitgewisseld (dus regionaal).
8. Echter, zelfs al zou een dergelijke Europese aanpak worden gevolgd dan nog zorgt invoering voor geen enkele CO₂-reductie vanwege het waterbedeffect. Kwajikter nog is dat ook regionale invoering weliswaar de nadelige effecten in Europa enigszins wegneemt, maar geen enkel oog heeft voor bedrijven die carbon leakage zijn: bedrijven die niet alleen Europees concurreren, maar mondiaal, en zodoende concurrenten hebben die niks merken van Europese maatregelen (zoals een minimum CO₂-prijs). Regionale invoering zou zelfs leiden tot een prijsstijging van 7,1 euro/MWh in 2030 met grote gevolgen voor energie intensieve bedrijven, zoals ESD. Ook met een regionale invoering schiet het klimaat niets op, maar zorgt er wel voor dat de kosten, die toch al onbetaalbaar lijken te worden, verder stijgen.

5 Discussie nadere regels gebruik restgassen/procesgassen

9. Naast de stijging van de indirecte kosten, is er nog een belangrijk argument tegen de invoering van een minimum CO₂-prijs voor carbon leakage bedrijven. De nieuwe EU-ETS richtlijn voor de periode 2021-2030 heeft de criteria sterk aangescherpt en een veel beperktere lijst van carbon leakage bedrijven op-

¹ Frontier Economics, 'Research on the effects of the minimum CO₂ price (2018)

gesteld. Deze bedrijven zijn als carbon leakage bestempeld en krijgen onder de nieuwe richtlijn al hun rechten (minus de benchmark) gratis. Het beoogde wetsvoorstel stelt echter dat de ETS-bedrijven een deel van hun emissie, te weten de procesemissies, vrijgesteld krijgen maar dat zij voor de overige (verbrandings)emissies wel nog belasting dienen te betalen. Dit dus terwijl het EU-ETS hen alle rechten gratis geeft (minus de benchmark) en dus ook vrijstelt voor deze emissies om de concurrentiepositie niet verder aan te tasten.

10. Het onderhavige wetsvoorstel zou ertoe leiden dat ESD wel gratis emissierechten gealloceerd krijgt, maar tegelijkertijd een nationale belasting ten gevolge van de minimum CO₂-prijs moet betalen over deze verbrandingsemissies. Zo worden carbon leakage bedrijven als ESD alsnog geraakt door het ETS, terwijl zij nu juist beschermt dienen te worden. Wanneer een bedrijf is aangemerkt als *carbon leakage* dient zij niet alleen voor haar procesemissies te worden vrijgesteld, maar zou zij ook voor haar overige emissies geen heffing (oftewel minimum CO₂-prijs) te hoeven betalen. Bovendien dient het nuttig gebruiken van restgassen gestimuleerd te worden i.p.v. zoals nu het geval is bestraft. Alleen op die manier wordt recht gedaan aan de herziene ETS-richtlijn 2021-2030, de energie-intensieve industrie, die is aangemerkt als carbon leakage, en haar internationale concurrentiepositie. Een uitzonderingspositie voor carbon leakage bedrijven in het wetsvoorstel is dan ook cruciaal.
11. Los van carbon leakage is het onlogisch maatregelen te treffen die nuttig hergebruik op één of andere wijze ontmoedigen. De situatie kan ontstaan dat partijen hun restgassen niet meer nuttig gaan gebruiken omdat het voordeel dat daaruit ontstaat teniet wordt gedaan door aanvullende kosten als gevolg van het voorstel. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat gebruikers van restgassen dit gaan affakkelen zodat bij een gelijkblijvende CO₂-emissie geen elektriciteit wordt opgewekt. Met name in zogenoemde off-peakuren is dat denkbaar. Van belang is hier dat in veel gevallen, bijvoorbeeld bij ESD, de restgasproductie (en daarmee de CO₂-emissie) direct en uitsluitend gerelateerd is aan een primair proces, in dit geval de productie van siliciumcarbide. De CO₂-emissie per ton geproduceerd SiC is dus een vast gegeven, ongeacht het wel of niet nuttig toepassen van restgas.
12. Bovendien is onduidelijk of, en zo ja waarom, voor opwek van elektriciteit uit restgassen andere regels zouden gelden dan voor andere vormen van nuttig hergebruik. Denk bijvoorbeeld aan toepassing als grondstof of brandstof voor proceswarmte.
13. Verder verdient artikel 16a.9 lid 3 van het wetsvoorstel aandacht. Daarin staat dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels vastgesteld kunnen worden aangaande het gebruik van restgassen voor elektriciteitsopwekking en de wijze waarop emissies vervolgens worden vastgesteld. Uit de toelichting blijkt dat daarbij zoveel mogelijk wordt beoogd het EU-ETS te volgen met betrekking tot de berekening van de emissies (en de toewijzing van een deel van de uitstoot als procesemissie). Deze huidige bepaling in het voorstel is voor ESD echter onvoldoende duidelijk en gezien het cruciale belang van de (duidelijkheid over) bepaling aangaande restgassen pleit ESD dan ook voor een meer uitgewerkte wettelijke bepaling in dit voorstel. Op die manier is er al van te voren meer duidelijk wat het uitgangspunt is en wordt onzekerheid over toekomstige regelgeving of aanpassing hiervan (o.g.v. de huidige bepaling) voorkomen. Uiteraard heeft het uitsluiten van restgassen uit het voorstel de voorkeur van ESD.
14. Tot slot wordt voor de uitvoering en controle gevraagd om een apart elektriciteitsrapport. Met betrekking tot dit punt zou ESD willen wijzen op de stijgende administratieve lasten (inclusief verificatie door geaccrediteerde instantie) en daarbij willen verzoeken aansluiting te zoeken bij het huidige emissieverslag en te kijken in hoeverre een apart kopje elektriciteitsopwekking opgenomen kan worden zodat dit proces qua werk (en controle) geoptimaliseerd kan worden.

Met vriendelijke groet,

Dr. ir J.F. Demmink
Manager procestechnologie